TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2023/124

2023 m. sausio 17 d.

dėl paramos Hagos elgesio kodeksui ir balistinių raketų neplatinimui įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją;

(2) 2003 m. lapkričio 17 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2003/805/BUSP ([1]), kurioje Sąjunga paraginta įtikinti kuo daugiau valstybių, ypač tų, kurios turi balistinių raketų pajėgumų, prisijungti prie Hagos elgesio kodekso. Toje Bendrojoje pozicijoje taip pat raginama toliau plėtoti ir įgyvendinti Kodeksą, ypač jame numatytas pasitikėjimo stiprinimo priemones, ir skatinti glaudesnį Kodekso ir Jungtinių Tautų daugiašalės ginklų neplatinimo sistemos ryšį;

(3) 2016 m. Visuotinėje Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijoje pabrėžiama, kad Sąjunga padidins savo indėlį į kolektyvinį saugumą;

(4) 2022 m. Saugumo ir gynybos strateginiame kelrodyje minima nuolatinė grėsmė, kurią kelia masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas, ir pareiškiamas Sąjungos tikslas stiprinti konkrečius Sąjungos veiksmus, kuriais būtų remiami nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės tikslai;

(5) Taryba anksčiau yra priėmusi keturis sprendimus, kuriais remiamas Hagos elgesio kodeksas ir balistinių raketų neplatinimas: Sprendimą 2008/974/BUSP ([2]), Sprendimą 2012/423/BUSP ([3]), Sprendimą 2014/913/BUSP ([4]) ir Sprendimą (BUSP) 2017/2370 ([5]) su pakeitimais, padarytais Sprendimais (BUSP) 2020/1066 ([6]) ir (BUSP) 2021/2074 ([7]),

([1]) 2003 m. lapkričio 17 d. Tarybos bendroji pozicija 2003/805/BUSP dėl daugiašalių susitarimų masinio naikinimo ginklų ir pristatymo priemonių neplatinimo srityje universalaus taikymo ir sustiprinimo (OL L 302, 2003 11 20, p. 34).

([2]) 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2008/974/BUSP dėl paramos Hagos kovos su balistinių raketų platinimu elgesio kodekso įgyvendinimui, atsižvelgiant į ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 345, 2008 12 23, p. 91).

([3]) 2012 m. liepos 23 d. Tarybos sprendimas 2012/423/BUSP dėl paramos balistinių raketų neplatinimui įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją ir Tarybos bendrąją poziciją 2003/805/BUSP (OL L 196, 2012 7 24, p. 74).

([4]) 2014 m. gruodžio 15 d. Tarybos sprendimas 2014/913/BUSP dėl paramos Hagos kovos su balistinių raketų platinimu elgesio kodekso įgyvendinimui, atsižvelgiant į ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 360, 2014 12 17, p. 44).

([5]) 2017 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2017/2370 dėl paramos Hagos elgesio kodeksui ir balistinių raketų neplatinimui įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 337, 2017 12 19, p. 28).

([6]) 2020 m. liepos 20 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1066, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2017/2370 dėl paramos Hagos elgesio kodeksui ir balistinių raketų neplatinimui įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 234 I, 2020 7 21, p. 1).

([7]) 2021 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/2074, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2017/2370 dėl paramos Hagos elgesio kodeksui ir balistinių raketų neplatinimui įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (OL L 421, 2021 11 26, p. 70).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama įgyvendinti ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją, Visuotinę Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategiją bei Saugumo ir gynybos strateginį kelrodį, Sąjunga operaciniais veiksmais toliau remia Hagos elgesio kodekso visuotinimą, visapusišką įgyvendinimą ir stiprinimą.

2. 1 dalyje nurodytų veiksmų tikslai yra šie:

a) skatinti visuotinai prisijungti prie Hagos elgesio kodekso;

b) skatinti prie Hagos elgesio kodekso prisijungusias valstybes visapusiškai jį įgyvendinti, ir

c) prisidėti prie geresnio Hagos elgesio kodekso įtraukimo į pastangas pažaboti balistinių raketų platinimą.

3. Išsamus 1 dalyje nurodytų veiksmų aprašymas pateikiamas priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą yra atsakingas vyriausiasis įgaliotinis.

2. 1 straipsnyje nurodytų veiksmų techninį įgyvendinimą vykdo *Fondation pour la recherche stratégique* (FRS, Strateginių mokslinių tyrimų fondas).

3. FRS vykdo 2 dalyje nurodytą užduotį vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis sudaro būtinus susitarimus su FRS.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytiems veiksmams įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 1 042 614,72 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Komisija prižiūri, kad 1 dalyje nurodytos orientacinės sumos lėšomis finansuojamos išlaidos būtų tinkamai valdomos. Tuo tikslu ji su FRS sudaro susitarimą dėl dotacijos. Susitarime dėl dotacijos nustatoma, kad FRS turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

4. Įsigaliojus šiam sprendimui, Komisija siekia kuo greičiau sudaryti 3 dalyje nurodytą susitarimą. Ji informuoja Tarybą apie visus sunkumus, su kuriais susiduriama to proceso metu, ir susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis pateikia Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitą, grindžiamą FRS reguliariai rengiamomis ataskaitomis. Taryba tų ataskaitų pagrindu atlieka įvertinimą.

2. Komisija teikia informaciją apie 1 straipsnyje nurodytų veiksmų įgyvendinimo finansinius aspektus.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jis netenka galios praėjus šešiems mėnesiams nuo jo įsigaliojimo dienos, jei per tą laikotarpį susitarimas nesudaromas.

Priimta Briuselyje 2023 m. sausio 17 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
E. SVANTESSON

PRIEDAS

PROJEKTO DOKUMENTAS

VEIKSMAI, KURIAIS REMIAMAS HAGOS ELGESIO KODEKSAS IR BALISTINIŲ RAKETŲ NEPLATINIMAS ĮGYVENDINANT ES KOVOS SU MASINIO NAIKINIMO GINKLŲ PLATINIMU STRATEGIJĄ (HCoC V)

HR(2022) 287

1. **BENDRA INFORMACIJA IR LOGINIS PAGRINDAS**

Dėl Hagos kovos su balistinių raketų platinimu elgesio kodekso (toliau – Kodeksas) buvo susitarta 2002 m. siekiant pažaboti balistinių raketų, galinčių nešti masinio naikinimo ginklus, platinimą. Kodekse taip pat nustatytos pasitikėjimo stiprinimo priemonės, kuriomis siekiama sumažinti apsiskaičiavimo riziką, kurią kelia balistinių raketų skrydžio bandymai ir taikių palydovų paleidimo įrenginių paleidimas.

Praėjus dvidešimčiai metų nuo Kodekso priėmimo, jis yra kaip niekad aktualus, nes balistinės technologijos ir toliau plėtojamos daugelyje pasaulio regionų, o atsižvelgiant į įtampą tarp šių technologijų turinčių šalių yra būtinas skaidrumo ir komunikacijos mechanizmas, kad būtų išvengta eskalacijos. Šiuo metu prie šio Kodekso yra prisijungusios 143 valstybės narės, tačiau reikia dėti daugiau pastangų, kad Kodeksas taptų iš tiesų visuotinis. ES prisideda prie esminių informavimo pastangų, kad būtų skatinamas Kodekso visuotinimas, taip pat jo įgyvendinimas ir integravimas į platesnį neplatinimo režimą.

2. **BENDRAS TIKSLAS**

Bendras šių veiksmų tikslas – prisidėti prie tarptautinės taikos ir saugumo, pasitikėjimo bei skaidrumo ir prie ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijos įgyvendinimo skatinant Kodekso visuotinimą, visišką įgyvendinimą ir stiprinimą. Šiais veiksmais bus papildytas ir remiamas Sąjungos diplomatinis angažavimasis su prie Kodekso prisijungusiomis ir prie jo neprisijungusiomis valstybėmis.

3. **KONKRETŪS TIKSLAI**

Šiais veiksmais siekiama šių konkrečių tikslų:

a) skatinti prisijungti prie Kodekso, atsižvelgiant į jo visuotinumą, be kita ko, skatinant prie Kodekso prisijungusių ir prie jo neprisijungusių valstybių dialogą;

b) skatinti prie Kodekso prisijungusias valstybes visapusiškai jį įgyvendinti;

c) prisidėti prie Kodekso geresnio įtraukimo į pastangas pažaboti balistinių raketų platinimą. Tai apima Kodekso matomumo didinimą ir visuomenės informuotumo apie balistinių raketų platinimo keliamą riziką ir grėsmes gerinimą, taip pat balistinių raketų platinimo dinamikos, pokyčių kosmoso srityje ir galimybių tobulinti Kodeksą bei skatinti Kodekso ir kitų atitinkamų daugiašalių priemonių sąveiką nagrinėjimą, visų pirma atliekant tyrimus.

4. **NUMATOMI REZULTATAI**

a) Su Kodekso visuotinimu susijusius rezultatus sudarys įvairios informavimo pastangos. Informavimo renginiais bus siekiama didinti informuotumą apie balistinių raketų platinimą ir Kodekso svarbą kosmoso srityje, suteikti galimybę ekspertams neformaliai pasikeisti nuomonėmis strateginiais klausimais ir taip padėti didinti valstybių tarpusavio pasitikėjimą, taip pat propaguoti Sąjungos iškeltus Kodekso visuotinimo tikslus. Konkrečiai *Fondation pour la Recherche Stratégique* (FRS) organizuos:

i) susitikimus su penkių atrinktų prie Kodekso neprisijungusių valstybių, kurios gali būti suinteresuotos prisijungti prie Kodekso, pareigūnais. Informavimo veikla bus siekiama aukšto lygio tarpžinybinio angažavimosi. Siekiant užtikrinti tęstinumą ir pritaikytos informacijos teikimą, viso projekto metu bus vykdoma tolesnė susijusi veikla. Šis tikslinis požiūris bus grindžiamas pirmininko, EIVT, tiesioginio centrinio kontaktinio punkto ir ES valstybių narių pateikta grįžtamąja informacija ir jo laikantis bus kiek įmanoma remiamos jų pastangos. Atsižvelgiant į tikslingumą, susitikimuose galės dalyvauti pirmininkas ir kelių ES bei prie Kodekso prisijungusių valstybių atstovai;

ii) iki penkių regioninių ir (arba) subregioninių seminarų Lotynų Amerikoje ir Karibų jūros regione, Artimuosiuose Rytuose, Afrikoje ir Pietryčių Azijoje. Visi tokie renginiai turi būti rengiami glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamų priimančiųjų šalių vyriausybėmis ir, jei tikslinga, su atitinkama akademine bendruomene. Renginiai bus organizuojami visų pirma teikiant pirmenybę prie Kodekso neprisijungusių valstybių poreikiams. Ypač daug dėmesio bus skiriama prie Kodekso prisijungusių valstybių, kurios yra *„regioninės lyderės“*, dalyvavimui, siekiant atsižvelgti į regionų prioritetus ir perspektyvas. Renginiuose dalyvaus regioniniai ekspertai, regioninių organizacijų atstovai, FRS ekspertai, ES ir valstybių narių pareigūnai, pirmininkas ir TBT;

iii) bus parengti du vaizdo įrašai, kad būtų galima skleisti tikslinę informaciją apie Kodeksą. Šie įrašai bus pagalbinė visuotinimo veiklos priemonė, jie bus naudojami informavimo renginių metu ir jie taip pat bus perduoti TBT, pirmininkui ir savanoriškai prie Kodekso prisijungusioms valstybėms, kad juos būtų galima naudoti su Kodeksu susijusiems diplomatiniams demaršams;

iv) du Kodeksui skirtus gretutinius renginius – pirmas jų bus surengtas 2024 m. Niujorke įvyksiančio JT Generalinės Asamblėjos (GA) pirmojo komiteto posėdžio metu, o antras – kito aktualaus daugiašalio renginio metu. Be to, vykstant daugiašaliams renginiams, pavyzdžiui, JT GA, bus rengiami diplomatiniai pusryčiai arba pietūs, kad būtų remiamas pirmininko, TBT ir (arba) ES valstybių narių ir prie Kodekso neprisijungusių konkrečių valstybių angažavimasis.

b) Vykdant šiuos veiksmus bus pasiekta rezultatų, kuriais bus prisidėta prie Kodekso ir apskritai prie balistinių raketų neplatinimo stiprinimo. FRS visų pirma padės TBT nustatyti galimus su Kodekso įgyvendinimu susijusius sunkumus, suteiks ekspertinių įžvalgų ir dalysis raketų platinimo ir raketų technologijų naujausių analizių ir mokslinių tyrimų išvadomis.

i) FRS rems atitinkamų subjektų pastangas dar veiksmingiau įgyvendinti Kodekso priemonę. FRS parengs darbo planą, visų pirma bendradarbiaudamas su TBT, kad būtų užmegzti ryšiai su valstybėmis, kurios įgyvendindamos Kodeksą susiduria su sunkumais. Jis padės TBT atnaujinti ir išversti Prisijungusioms valstybėms skirtą vadovą. Ši veikla bus vykdoma remiant TBT, pirmininko ir, kai tinkama, kitų ES valstybių narių jau vykdomą veiklą tokiu mastu, kad ji būtų naudinga skatinant Kodekso įgyvendinimą.

ii) FRS surengs tris gretutinius renginius, vyksiančius Hagos elgesio kodekso kasmetinių reguliarių susitikimų Vienoje metu, kad būtų skatinamas susitikime dalyvaujančių pareigūnų, prie Kodekso neprisijungusių valstybių atstovų Vienoje ir balistinių raketų platinimo klausimų ekspertų sąveika ir informacijos mainai.

iii) Bus surengtas neformalus praktinis seminaras, skirtas praktiniams būdams, kaip pagerinti Kodekso įgyvendinimą, aptarti – jame bus sukurta erdvė diskusijoms apie dabartinius ir būsimus iššūkius, kylančius įgyvendinant Kodeksą, įtraukiant visus valstybinius ir nevalstybinius subjektus.

iv) FRS, glaudžiai bendradarbiaudamas su atitinkamomis institucijomis, surengs tarptautinės ekspertų grupės vizitą į kosmodromą (pageidautina atitinkamoje Azijos šalyje) pagal Kodekso 4 straipsnio a punkto ii papunkčio trečią įtrauką.

c) Šiais veiksmais bus pasiekta rezultatų, kuriais siekiama geriau įtraukti Kodeksą į pastangas pažaboti raketų platinimą. Bus stengiamasi užmegzti ryšius su regioniniais ginklų neplatinimo specialistais, geriau panaudoti socialinius tinklus informuotumui apie Kodeksą didinti, kurti jaunų ekspertų tinklus ir pabrėžti Kodekso svarbą kosmoso srityje.

i) Siekiant užtikrinti šį tikslą, FRS ekspertai dalyvaus įgyvendinant pagrindinius tarptautinius ginklų neplatinimo darbotvarkės etapus, kuriais siekiama pažaboti masinio naikinimo ginklų platinimą.

ii) FRS didins projekto matomumą – bus parengtas atnaujintas grafinis projekto pristatymas, atnaujinti ir platinami lankstinukai ir susitikimo dalyviams skirtų dokumentų rinkinys, Kodekso projektas bus pristatomas socialinėje žiniasklaidoje ir bus parengtas informacinis biuletenis apie vykdomą veiklą. Ši medžiaga padės TBT ir pirmininkui vykdyti savo misiją.

iii) FRS sukurs *jaunimo grupę*, kuri plėtos ekspertines žinias su raketomis susijusiais klausimais. Įgyvendinimo laikotarpiu ši grupė du kartus susitiktų fiziškai ir kelis kartus internetu. Kiekvienas susitikimas suteiks galimybę skatinti grupės narius skelbti dokumentus. Į *jaunimo grupę* bus atrinkta 15 narių; joje galės dalyvauti tikslinės prie Kodekso prisijungusios ir prie jos neprisijungusios valstybės. Grupę sudarys jauni specialistai ir studentai, o atrankos procese bus atsižvelgiama į geografinę ir lyčių pusiausvyrą, taip pat į įvairovę. Vykdant šią veiklą bus plėtojamos žinios apie Kodeksą užtikrinant, kad jaunesniosios kartos atstovai, dalyvaujantys svarstant nusiginklavimo ir ginklų neplatinimo klausimus visame pasaulyje, būtų susipažinę su raketų platinimo ypatumais.

iv) Be to, FRS teiks ekspertines žinias apie balistines raketas, paleidimo įrenginius ir platinimo dinamiką. FRS toliau plėtos raketų ir paleidimo įrenginių duomenų bazę, kad ji būtų nuolat atnaujinama ir atitinkamuose tinklalapiuose būtų pateikiama daugiau infografikų. FRS parengs / užsakys, kad būtų parengti, ir paskelbs tris mokslinių tyrimų dokumentus ir tris trumpus dokumentus dėl techninių, teisinių ar politinių su Kodeksu susijusių aspektų, kurie galėtų būti susieti su pirmiau apibūdintais atitinkamais informavimo renginiais ir teminiais praktiniais seminarais.

5. **GALUTINIAI GAVĖJAI**

a) Prie Kodekso prisijungusios ir neprisijungusios valstybės;

b) vyriausybės pareigūnai, politikos formuotojai, reguliuotojai, ekspertai, ypač atstovaujantys jaunajai ekspertų kartai;

c) tarptautinės, regioninės ir subregioninės organizacijos;

d) akademinė bendruomenė ir pilietinė visuomenė, visų pirma atstovaujanti jaunajai ekspertų kartai;

e) Hagos elgesio kodekso pirmininkas;

f) Hagos elgesio kodekso tiesioginis centrinis kontaktinis punktas (Austrijos užsienio reikalų ministerija).

6. **VIETA**

FRS, pasikonsultavęs su atitinkamais EIVT padaliniais, atrinks galimas susitikimų, praktinių seminarų ir kitų renginių vietas. Kriterijai, taikomi pasirenkant vietas, be kita ko, bus atitinkamos valstybės ar tarpvyriausybinės organizacijos konkrečiame regione pasiryžimas ir įsipareigojimas surengti renginį. Konkrečių vizitų į šalis ar veiksmų konkrečiose šalyse vietų pasirinkimas priklausys nuo suinteresuotųjų valstybių arba tarpvyriausybinių organizacijų kvietimų. Nors tiesioginių susitikimų ir renginių vertė yra itin svarbi, siekiant užtikrinti išlaidų efektyvumą prireikus bus rengiami virtualūs susitikimai.

7. **TRUKMĖ**

Bendra planuojama veiksmų trukmė yra 36 mėnesiai.